

Міністерство охорони здоров'я України
ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»
Черкаська медична академія
КЗ «Черкаський обласний центр медико-соціальної експертизи
Черкаської обласної ради»

Філософсько-гуманітарні читання

ЗБІРКА НАУКОВИХ ПРАЦЬ

за результатами Міжнародної науково-практичної конференції
«Духовність та милосердя в сучасній медичній практиці»
з нагоди 140-річчя від дня народження **В. Ф. Войно-Ясенецького**
(Святого Луки, Архієпископа Кримського)

Випуск 4'2017

Дніпро
2017

Так, на основе морали формируется общественное мнение и сознание медиков для принятия принципиально нового законодательства в сфере здравоохранения. А любое законодательное решение, тем более в медицине требует провести морально-этическую экспертизу, и на первое место ставятся проблемы компетентного служения людям. Профессиональная ответственность медика не может не быть социальной ответственностью.

Чем больше ученых, врачей осознают и перейдут к отношениям служения людям во имя сохранения жизни и здоровья, тем с большим основанием можно будет говорить о гуманитарной сущности медицины. Биоэтическое развитие любого социального организма имеет больше шансов на успех там, где эффективно используют все ресурсы - и материальные, и духовные. Важнейший из ресурсов развития системы здравоохранения является вера в людей и нравственность. Но главное - формирование морально-нравственной атмосферы служения народу, обуславливающее гуманное развитие современной цивилизации.

О. О. Сікорська, О. О. Уварова

Одеський національний медичний університет, м. Одеса

РОЛЬ УКРАЇНОЗНАВЧИХ ДИСЦИПЛІН У ФОРМУВАННІ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

Основна роль українознавчих дисциплін – це розвиток гнучкого і чіткого мислення, а також виховання особистості. Із пробудженням національної свідомості української нації необхідно подбати про підвищення як мовно-національної вихованості, бо володіння літературною мовою є важливою рисою громадянина України. Історія ж свого народу, його духовна і культурна спадщина становлять національний скарб у системі цінностей.

В Одеському національному медичному університеті на кафедрах гуманітарних наук студенти вивчають «Українську мову (за професійним призначенням)», «Історію України та української культури», елективний курс «Українська психологія». Їхнє викладання не дублює шкільний курс, а виходить на більш високий рівень, спонукаючи студентів не тільки до оволодіння

термінологічною лексикою, відтворення історичних фактів, але й до рефлексії знань, тобто до осмислення тих чи інших подій, розгляду їх у паралельній та вертикальній площинах, аналізу фактичної бази, історіографічних пошуку тощо.

Українознавчі дисципліни адекватно відображають фундаментальні ідеї та позиції сучасності, вони стимулюють інтелектуальний розвиток і мислення через засвоєння сучасних методів наукового пізнання, являють технологію самоосвіти через активне інформаційне середовище. Крім того, сприяють покращенню мовної культури студентів-медиків, які в подальшому житті, професійній діяльності спілкуватимуться з широким загалом.

Освіта сьогодення – шлях гуманізації. Вищі освітні заклади залучають студентів до вироблених суспільством цінностей та набутих знань. Гуманізація, як соціально-педагогічний принцип, відображає спрямованість розвитку освіти на гуманні стосунки в суспільстві як загальнолюдську цінність.

Гуманістична, особистісна орієнтація професійної підготовки передбачає звернення головної уваги на ціннісно-мотиваційну доміную особистості, котра визначає спрямованість останньої, зокрема професійну. Суспільству потрібні люди з високою моральністю і відповідальністю. Особливо важливим для гуманізації постає принцип національної спрямованості. Керівництво університету та колектив кафедри суспільних наук усіляко популяризують українську мову та культуру, проводячи низку виховних заходів (концерти, конкурси, круглі столи тощо), готуючись до яких, студенти торкаються підвалин української духовності. Основне завдання виховного процесу на кафедрі - консолідація на базі багатой української культури та мови студентів-першокурсників, які прибули на навчання з різних куточків нашої країни.

Поряд з гуманізацією освіти відбувається її гуманітаризація, яка покликана формувати духовність і культуру особистості студента і реалізується удосконаленням змісту гуманітарних дисциплін.

Викладання українознавчих дисциплін в медичному вищому навчальному закладі забезпечує набуття студентством соціального досвіду, засвоєння духовного надбання українського народу, сприяє формуванню у молоді розвинутої загальної культури. Українській національній культурі історично притаманні традиції безкорисливої допомоги нужденним. Тому викладачі кафедри суспільних наук, які викладають «Історію України та української культури» звертають увагу на традиції взаємодопомоги, на висвітлення ментальних характеристик українського народу, серед яких чуттєвість.

емоційність, мрійливість, допитливість, волелюбність, кордоцентричність, працьовитість.

Історичний компонент має бути обов'язковою складовою частиною підготовки фахівців медичного профілю, він створить умови для розвитку історичного мислення, здатності пізнання минулого. Кафедрою суспільних наук проводяться олімпіади та конференції з української мови, історії, культури, тематика яких стосується славетного минулого України.

Важливим є подання історії не у вигляді нагрому фактів, а у формі постійного дослідницького процесу, пошуку соціальних орієнтирів й свого місця в умовах сьогодення. Історія нашого народу вчить цінувати свободу, поважати людину як особистість з правом на розвиток.

Сучасна духовність, моральний рівень у суспільстві передбачає і сучасний рівень освіти. Відомий принцип в педагогіці полягає у тому, що краще засвоюється те, до чого людина періодично повертається. На кафедрі суспільних наук студенти 2 курсу медичного факультету вивчають елективний курс «Народна психологія», який має надзвичайно важливе значення для формування у студентів наукового світогляду, високих моральних якостей, підвищення загальнокультурного рівня, освоєння національних і загальнолюдських цінностей. У сучасних умовах суспільно-духовного життя України знання етнічної, національної психології є потребою кожної особистості, передумовою її повноцінного самоусвідомлення і розвитку, також сприяє гармонізації міжособистісних, міжнаціональних стосунків.

Становлення особистості студента - складний процес взаємодії інтелектуального й емоційного розвитку. Розуміння причетності до історії своєї країни стане базою для розвитку особистості, яка мислить, творить, допомагає.

Досвід викладання українознавчих дисциплін студентам Одеського національного медичного університету свідчить про їхню важливість у виховній роботі, основною метою якої є формування особистості студента, прищеплення професійних норм та ідеалів поведінки, набуття ним соціального досвіду та наукового світогляду, успадкування духовних надбань українського народу.